

Sygn. akt	III AUa 769/14
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **22 stycznia 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Irena Mazurek (spr.) SSA Mirosław Szwagierczak
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **22 stycznia 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. Z. i M. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. Z.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **17 czerwca 2014 r.** sygn. akt **III U 551/14**

oddala apelację

Sygn. akt III AUa 769/14

Uzasadnienie

wyroku z dnia 22 stycznia 2015 r.

Decyzjami z dnia 14 lutego 2014r. skierowanymi do A. Z. i M. Z. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyniom przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłym

w dniu 9 września 2013 r. H. Z. , dochodzonego wnioskami z dnia 31 grudnia 2013 r. w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społeczny (tekst jednolity Dz. U.

z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). Powołując w podstawie prawnej obu decyzji art. 65 wyżej powołanej ustawy ,organ rentowym stwierdził, że jakkolwiek wnioskodawczynie spełniły przewidziane odpowiednio w art. 70 i art. 68 ustawy emerytalno-rentowej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia , to jednak określony w art. 65 tej ustawy status zmarłego stoi na przeszkodzie w ustaleniu ich prawa do renty rodzinnej. W tym bowiem względzie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych naprowadzał, że zmarły H. Z. miał ustalonego prawa do renty czy emerytury ani też nie spełniał koniecznych warunków nabycia prawa do tego rodzaju świadczeń , tak z uwagi na wiek metrykalny który wykluczał nabycie prawa do emerytury jak i wystąpienie zgonu (całkowitej niezdolności do pracy) już po upływie osiemnastu miesięcy od ustania zatrudnienia ,przy nadto braku koniecznych pięciu lat stażu pracy w ostatnim dziesięcioleciu przypadającym wstecz od tak określonej daty.

Wnioskodawczynie A. Z. i M. Z. odwołały się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu . We wspólnie wniesionym odwołaniu z dnia 24 marca 2014 r. wnioskodawczynie wnosząc o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez potwierdzenie ich uprawnienia do dochodzonego świadczenia rentowego zarzuciły ,że wbrew stanowisku pozwanego organu rentowego zmarły H. Z. (ich mąż i ojciec) spełniał warunki do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ na datę zgonu legitymował się łącznym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze przenoszącym lat 30 , co stosownie do art. 57 ust. 2 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz.1440 ze zm.)stanowiło o uchyleniu warunku powstania niezdolności do pracy (zgonu) w okresach ubezpieczenia albo nie później niż w ciągu osiemnastu miesięcy od ustania tych okresów. Z kolei łączny staż ubezpieczeniowy zmarłego (przy uwzględnieniu okresu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze od 1 lipca 2004 r. do 9 września 2013 r.) wynoszący 40 lat 1 miesiąc i 12 dni stanowił równocześnie o wypełnieniu przewidzianego w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej warunku posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 kwietnia 2014 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądań wnioskodawczyń podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji. Jednocześnie organ rentowy podkreślał, że nawet gdyby uznać ,że z uwagi na ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 31 lat i 16 dni zmarły H. Z. zwolniony był z warunku wykazania powstania niezdolności do pracy (zgonu) w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową ,to jednak nadal nie został spełniony warunek wymaganego stażu pracy ,pięciu lat w dziesięcioleciu przypadającym przed datą zgonu, ponieważ na ten okres przypada jedynie 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, przy łącznym wymiarze samych okresów składkowych , o których mowa art.6 ustawy emerytalno-rentowej ,wynoszącym 29 lat 8 miesięcy i 3 dni . Ponadto pozwany ZUS naprowadzał ,że analiza dokumentacji z KRUS wykazuje, że wnioskodawczynie M. Z. nabyła prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu z tego systemu zabezpieczenia społecznego ,a w związku z tym do stażu pracy zmarłego nie można było aktualnie przyjąć okresów jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 maja 1971r. do 11 czerwca 1973 r. oraz podlegania ubezpieczeniu rolniczemu od 14 lipca 2004 r. do 9 września 2013 r., przy podkreśleniu ,że osoba która uzyskała prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników nie może uwzględnić okresu pracy w gospodarstwie rolnym podczas starań o świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołań wnioskodawczyń A. Z. i M. Z., wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014 r. (sygn. akt III U 551/14) oddalił odwołania.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy w T. ustalił, że wnioskodawczynie A. Z. ur. (...) była żoną zmarłego (...)H. Z. ur. (...), który na dzień zgonu ,a począwszy od 1 lipca 2004 r. nieprzerwanie pozostawał ubezpieczeniu rolniczym (przy ustaniu pracowniczego zatrudnienia z

dniem 31 maja 2004r.) nie mając dotąd ustalonego prawa do renty czy emerytury tak z tego systemu jak z systemu powszechnego. Jednocześnie wnioskodawczyni M. Z., córka zmarłego, ur. (...) będąca uczennicą zasadniczej szkoły zawodowej, w dniu 27 września 2013 r. wystąpiła do rolniczego organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu, co skutkowało decyzją Prezesa KRUS z dnia 11 grudnia 2013r. przyznającą prawo do dochodzonego świadczenia, poczynając od dnia 9 września 2013 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r. Niezależnie od tego wnioskodawczyni oraz jej matka A. Z. w dniu 31 grudnia 2013r. zgłosiły w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych żądanie przyznania prawa do tego rodzaju świadczenia z systemu powszechnego. W efekcie zaś powyższego wydane zostały – zaskarżone w niniejszym postępowaniu – decyzje odmowne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 14 lutego 2014 r. Jednocześnie opierając się na nie kwestionowanych przez odwołujące wyliczeniach pozwanego organu rentowego Sąd I instancji ustalił, że łączny wymiar okresów składkowych i nieskładkowych zmarłego H. Z. wyniósł 31 lat i 16 dni, z czego 29 lat 8 miesięcy i 3 dni samych okresów składkowych, przy czym wyłącznie 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych przypadało na dziesięciolecie przed datą zgonu. W świetle powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione, a zaskarżone decyzje ZUS za trafne i odpowiadające prawu. Powołując bowiem w ocenie prawnej sprawy art. 65, art. 57, art. 58 i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.), Sąd Okręgowy stwierdził, że zmarły H. Z. nie spełnił wszystkich koniecznych przesłanek pozwalających na potwierdzenie jego uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ niezdolność ta (utożsamiana w tym wypadku ze zgonem) powstała już po upływie osiemnastu miesięcy od ustania jego pracowniczego zatrudnienia, a niezależnie od tego w dziesięcioleciu liczonym wstecz od daty śmierci (jako daty powstania całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 65 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej) nie legitymował się co najmniej pięcioletnim okresem składkowym

i nieskładkowym. Ten bowiem podlegający jedynie uwzględnieniu wyniósł zaledwie 22 dni i nie mógł obejmować przypadającego także na ten czas, okresu ubezpieczenia rolniczego, ponieważ zgodnie z treścią art. 10 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej został on już zaliczony przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej na rzecz M. Z. z rolniczego systemu zabezpieczenia społecznego. Równocześnie Sąd I instancji zauważał, że wobec nieposiadania przy zmarłym 30 lat okresów składkowych o jakich mowa w art. 6 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, nie mógł on zostać zwolniony z omawianego warunku na podstawie jej art. 58 ust. 4. W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 17 czerwca 2014 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię A. Z.. W apelacji z dnia 23 lipca 2014 r. wnioskodawczyni wnosząc

o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, przy zasądzeniu stosownych kosztów procesu według norm przepisanych, zarzuciła że jakkolwiek prawidłowe jest stanowisko Sądu I instancji co zaistnienia podstaw do zastosowania art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.) w odniesieniu do jej córki M. Z. która pobiera rentę rodzinną z KRUS, to jednak powyższe nie może odnosić swych skutków w stosunku do niej, która z tego systemu zabezpieczenia społecznego w tym zakresie nie korzysta. Tym samym – zdaniem apelującej – ostatni okres ubezpieczenia społecznego rolników zmarłego H. Z. winien w jej przypadku zostać uwzględniony do wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego do przyznania prawa do renty, co tym samym stanowiłoby o spełnieniu przesłanki posiadania co najmniej pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego w dziesięcioleciu przypadającym przed datą zgonu. Tak zaś określony status ubezpieczeniowy zmarłego męża uprawniałby ją, stosownie do art. 70 ustawy emerytalno-rentowej, do dochodzonej z systemu powszechnego renty rodzinnej.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ustosunkował się do wniosków i zarzutów apelacji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawczyni A. Z. zważył co następuje;

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu .

Zaskarżony bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 17 czerwca 2014 r. w części oddalającej także żądanie skarżącej jest – wbrew zarzutom zaskarżenia – wyrokiem trafny i odpowiadającym prawu. W świetle bezspornych okoliczności faktycznych związanych tak z przebiegiem ubezpieczenia zmarłego H. Z. jak i faktem nabycia i realizacji prawa do renty rodzinnej po w/w przez córkę M. Z. z rolniczego systemu zabezpieczenia społecznego , przesądzający dla wyniku sporu –także w odniesieniu do apelującej wnioskodawczyni –była ta ostateczna okoliczność. Renta rodzinna bowiem co do zasady , niezależnie z jakiego systemu zabezpieczenia pochodzi , ma charakter jednolity (łączny) podlegając jedynie podziałowi na równe części między wszystkich uprawnionych. O powyższym przesądza wprost brzmienie tak art. 74 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.) , gdy idzie o system powszechnego zabezpieczenia społecznego , jak i art. 30 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. 2013 r. poz. 1403 ze zm.) w przypadku tego systemu zabezpieczenia społecznego. Tym samym już z tego zasadniczego względu dokonany przez córkę skarżącą M. Z. wybór rolniczego ubezpieczenia społecznego do realizacji uprawnienia do renty rodzinnej po zmarłym ojcu H. Z. ,determinował możliwość skutecznego ubiegania się o to świadczenie przez równie do niego uprawnioną żonę zmarłego (apelującą) wyłącznie z tego systemu zabezpieczenia społecznego. Powyższy pogląd potwierdza też ,konieczny do przesądzenia przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej status żywiciela w chwili jego śmierci (jako ,że renta rodzinna jest tego pochodną) , w aspekcie spełnienia przesłanek do emerytury lub renty przy wyborze więc określonego systemu zabezpieczenia społecznego z którego w drodze tej fikcji prawnej ubezpieczony ten ma skorzystać. Skoro więc tym sposobem ,w związku ze złożonym uprzednio w KRUS wnioskiem M. Z. o rentę rodzinną , zmarły ubezpieczony H. Z. niejako dokonał wyboru ubezpieczenia rolniczego do skorzystania z uprawnienia do renty rolniczej warunkującej córkę dochodzone przez nią świadczenie z ubezpieczenia społecznego rolników (bo z uwagi na wiek metrykalny także i tu nie mógł ubiegać się o emeryturę) , to stosownie do art.10 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.),nie mógłby już wykorzystanych do ustalenia prawa do renty rolniczej okresów ubezpieczenia z tego systemu wykorzystać przy ustalaniu prawa do renty z systemu powszechnego (tak też w ugruntowanym orzecznictwie sądów powszechnych jak i Sądu Najwyższego , czego przykładem mogą być wyroki: Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 maja 2014 r. III AUa 1368/13 LEX nr 14 77 220 i Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r. II UK 164/06 OSNP 2008/11 - 12/172). Już zupełnie marginalnie zauważyć też przyjdzie, że nawet przy wykorzystaniu pozostałego ,po uwzględnieniu prawa do renty rolniczej ,okresu ubezpieczenia rolniczego zmarłego H. Z. (tj. okresu od 1 lipca 2004r. do 9 września 2013r. pomniejszonego o 5 lat) do brakujących pięciu lat zatrudnienia z systemu powszechnego w dziesięcioleciu przypadającym przed zgonem byłby ,to okres niewystraszający do uzupełnienia wykazanych w tym czasie w wymiarze zaledwie 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych . Z kolei fakt, iż zmarły nie legitymuje się co najmniej 30 latami okresów składkowych w rozumieniu art.6 ustawy emerytalno- rentowej (do których siłą rzeczy nie uwzględnia się okresów ubezpieczenia z art.10 tej ustawy) nie zwalniałby go z wypełnienia tego omawianego warunku (art.58 ust.4 ustawy emerytalno-rentowej) .

Z tych wszystkich więc wyżej na prowadzonych względów – z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych – na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)